

Vallomások egy iskoláról

Magyar Nemzet 1986. május 24.

## Az életkor sajátosságai

A József Attila gimnázium a Villányi úton áll, a Feneketlen tó közelében, mögötte a Gellérthegy déli lankái húzódnak.

Az épületet tatarozzák. Nagy, sárga tömbjét állványzat veszi körül. Évek óta folyik a felújító munka, máris meghaladván az egykor volt építkezés teljes idejét.

### 1

A harmadikos *Radványi András* — *Kovács Gábor* kedves tanítványa — barna hajú, nyúlánk fiú, arcának jellegét meghatározza az aranykeretes szemüveg, amely pillantását komollyá teszi. És nem csalóka ez a komolyság, mivel az érdeklődés és érzés mélységét vetíti előre, anélkül, hogy az ifjúi, még-még gyermeki kedélyt érintené. Úgy tűnik, Radványi András csakis arra gondol komolyan, amire kell.

Édesanyja matematika-fizika szakos tanár, édesapja villamosmérnök.

— Hatéves voltam, amikor a szüleim elváltak; apukám újra megnősült, van egy féltestvérem, egy második kislány. Két-három hetenként szoktam találkozni velük; együtt járunk síelni és néha együtt nyaralunk. Amikor elváltak a szüleim, nem voltam tisztában azzal, hogy mi történik, konfliktusuk nem előttem zajlott, azt sem fogtam fel, hogy apukám elköltözése mit jelent. Mióta iskolába járok, a mamámmal kettesben lakunk egy másfél szobás lakótelepi lakásban. Mindig jól tanultam, az általános iskolában a matematika ment a legjobban, de minden érdekelt és érdekel, olyannyira, hogy ez most már komoly problémát jelent számomra, szinte képtelen vagyok egy meghatározott dologra összpontosítani. A Jósikáról, amikor 83-ban felvettek, nem sokat tudtam, bár az unokatestvérem ide járt.

### 2

— *Milyen volt az első pillanat?*

— A tanár úr, K. G. szépen felöltözve fogadott bennünket, látszott rajta, hogy nagyon komolyan veszi a dolgát, így hát minket is. A szándékairól akkor persze semmit sem tudtunk még, eltartott egy ideig, amíg megértettük, ő olyan fajta ember, aki úgy érzi, hogy a világon változtatni kell. Tehát békétlen, nem megalkuvó. Nem mindenki szereti őt. Néha megdöbbenek, hogy vele kapcsolatban milyen ellenséges véleményeket lehet hallani.

— *Akik nem szeretik, miért nem szeretik?*

— Kemény és szigorú. Sokat követel. Konzervatív. Azok idegenkednek tőle, akik nem tudnak belátni szigora és konzervativizmusa mögé, s a világot illető igényeivel nem azonosulnak, mivel önmagukkal szemben is igénytelenek. K. G. szerint az ember munkája mindennél fontosabb, ez az alapja az életszemléletének, és aki ismeri, tudja, hogy ő valóban így is él.

— *Amikor igénytelenségről beszélsz, mire gondolsz*

— Arra, hogy nagyon sokan képtelenek erőfeszítésre, elmélyedésre. Egészen más az értékes számukra, mint számomra. Lét-elemük a céltalanság. Nehéz ilyet mondani, de úgy érzem, nekem van igazam, az én értékítéletem a jó. A gimibe is van jó néhány ilyen gyerek: divatosan öltöznék és ez roppant fontos nekik, bezsonganak az abszolút link diszkózenétől, csakis a kommersz dolgok iránt érdeklődnek. Ezt általában a fiatalok szemére szokták hányni, pedig az érdeklődés beszűkülése legalább annyira jellemző a felnőttekre, ha más formában is, a lényeg ugyanaz: kielégíti őket a könnyen elérhető, a megfogható. . .

— *Mindettől te miképpen különbözöl?*

— Nagyon sok minden érdekel, annyira, hogy már a kárát látom. Képtelen vagyok jól beosztani az időmet. Arra kellene most nagyon figyelnem, amihez legtöbb tehetségem van: a matematikára és fizikára. Ugyanakkor a történelmet is nagyon szeretem és a művészetek is érdekelnek. Sokat foglalkoztat a pályaválasztásom, amelynek iránya éppen hajlamaim révén adott. De én nem egy pályára, hanem hivatásra szeretnék készülni. Jelenleg úgy néz ki, hogy tanár leszek, de ez nem igazán biztos. Olyat szeretnék mindenképpen, aminek értelme van, amivel az élet legtöbb hasznára lehetek itt és most.

— *Mit jelent itt és most az élet haszna?"*

— Sokat beszélnek a gazdaságról, mint a legfontosabb dologról. Engem ez a fontosság nem bilincsel de igazán, hiszen ha vannak is körülöttünk szegény emberek, vannak olyanok is, akik többet esznek és többet költenek az elégnél. Aggasztónak érzem viszont az emberek kultúrájának hiányos voltát. Egy tanár éppen a kultúráért, vagyis az élet minőségéért tehet sokat. A másik hivatás, ami vonz, a tudományos tevékenység. Félve mondom ki, hogy matematikus leszek. . . Ha leszek. Matematikából, fizikából indultam idén a középiskolás tanulmányi versenyen. Bizonyos pontszám felett tovább küldik a dolgozatokat a Bolyai, illetve az Eötvös , társulatnak, az enyémet mindkét tárgykörben továbbküldték. Ez persze még nem sokat jelent.

### 3

— *Mi vonja el a matematikáról a figyelmedet?*

— Nagyon szeretem a filmművészetet, a zenét, érdekel az irodalom, bár az igazat megvallva, nem olvasok igazán sokat; néha nagyon fellelkesülök, összeharácsolom a könyveket. . . az az egyetemi öt év nagyon kell nekem, avégből is, hogy sok mindent elolvassak, amit érdemes. Sajnos ahhoz képest, hogy nagyra törő céljaim vannak, hanyagul bánok az idővel. Semmiségekre fecsérelem el. Például matematikai feladatok megoldása közben észreveszek egy érdekesnek látszó könyvet, belekapok, olvasni kezdem, de figyelmembe megint csak nincs igazi elmélyedés. Abba bízom, hogy talán ez az önfegyelemhiány nem a véremben van, hanem az életkorom sajátja.

— *Nyugodtan bízatsz ebben. Ez a sajátosság mennyiben befolyásolja a tanulmányi eredményedet?*

— K. G. tanár úr mindig osztályrangsort is készít, most félévkor ebben a rangsorban a hatodik-kilencedik helyen voltam. Matekból, fizikából, angolból ötösöm volt, kémiaából, biológiából hármasom, a többi négyes.

— *Szétszórtságodnak van-e érzelmi oka?*

— Nincs. Nem járok senkivel. Nagyon sok idő kellene ahhoz, hogy egy lánnyal. . .

— *Nem hiányzik?—*

De igen. A lányok, akik körülvesznek, azért szoktak szeretni. Még nem olyan régen én voltam az osztály bohóca.

— *Hogyan gondolsz az iskolára?*

— Szeretek idejárni. Azt hiszem, az a szellem, ami itt uralkodik, kedvez a tehetségnek és az egyéniségnek. Van egy csomó olyan tanárunk, aki nagy hatással van rám, K. G.- kívül például Vasbányai Ferenc. Olyanokról is elmondhatom ezt, akik engem nem tanítanak. Az idősebb férfitanár klasszikus típusa például Kiss B. Zsolt, csodálatos ember, nagyon szigorú, korrekt, precíz, ugyanakkor végtelen szeretet árad belőle.

### 4

— *Amikor K. G.-vel beszéltem, ő az iskola legnagyobb értékeként említette a szellemi szabadságot. Te érzed-e ezt?*

— Igen. Észrevehető, ha egy tanár a saját elképzelései szerint dolgozhat. Mindenről beszél, amit gondol, amit érez. És éppen emiatt, úgy hiszem, hogy nálunk közelebb vannak a diákok és tanárok, mint másutt, szoros kapcsolatok alakulnak ki. És ezekben a kapcsolatokban nincs alárendelés.

— *Egy-egy osztályfőnöki órán K. G.-vel mi szokott szóba jönni?*

— Vannak dolgok, amelyek nyilván a tanmenetbe illenek, de azon kívül beszéltünk európaiságról, magyarságról, a világ jó és rossz dolgairól. A személyes beszélgetések során pedig mindig rólunk van szó, az elképzeléseinkről, a jövőnkéről.

— *Mit nevezel a világ rossz dolgainak?*

— Az első, ami ilyen volt, a VIII. általánosban a fegyverkezés és a béke kérdése; a háború és az erőszak értelmetlenségét akkor fogtam fel, akkor éltem át. A Lennon-gyilkosság idején az őrsünk Lennon nevét vette fel. Nagyon zavar, nagyon rossz, ha a világot, a környezetét az ember hazugnak érzi.

— *Itt az iskolában érzed-e ezt?*

— Úgy érzem, itt nem hazudnak nekem, emberszámiba vesznek, megbecsülnek és szeretnek.

**Kristóf Attila**